

Miksi maataloutta ja maaseutualueita tuetaan?

MMM / Marianne Selkänaho ja Martti Patjas
Tukien julkistus/mediainfo
18.4.2024

Maa- ja metsätalousministeriö

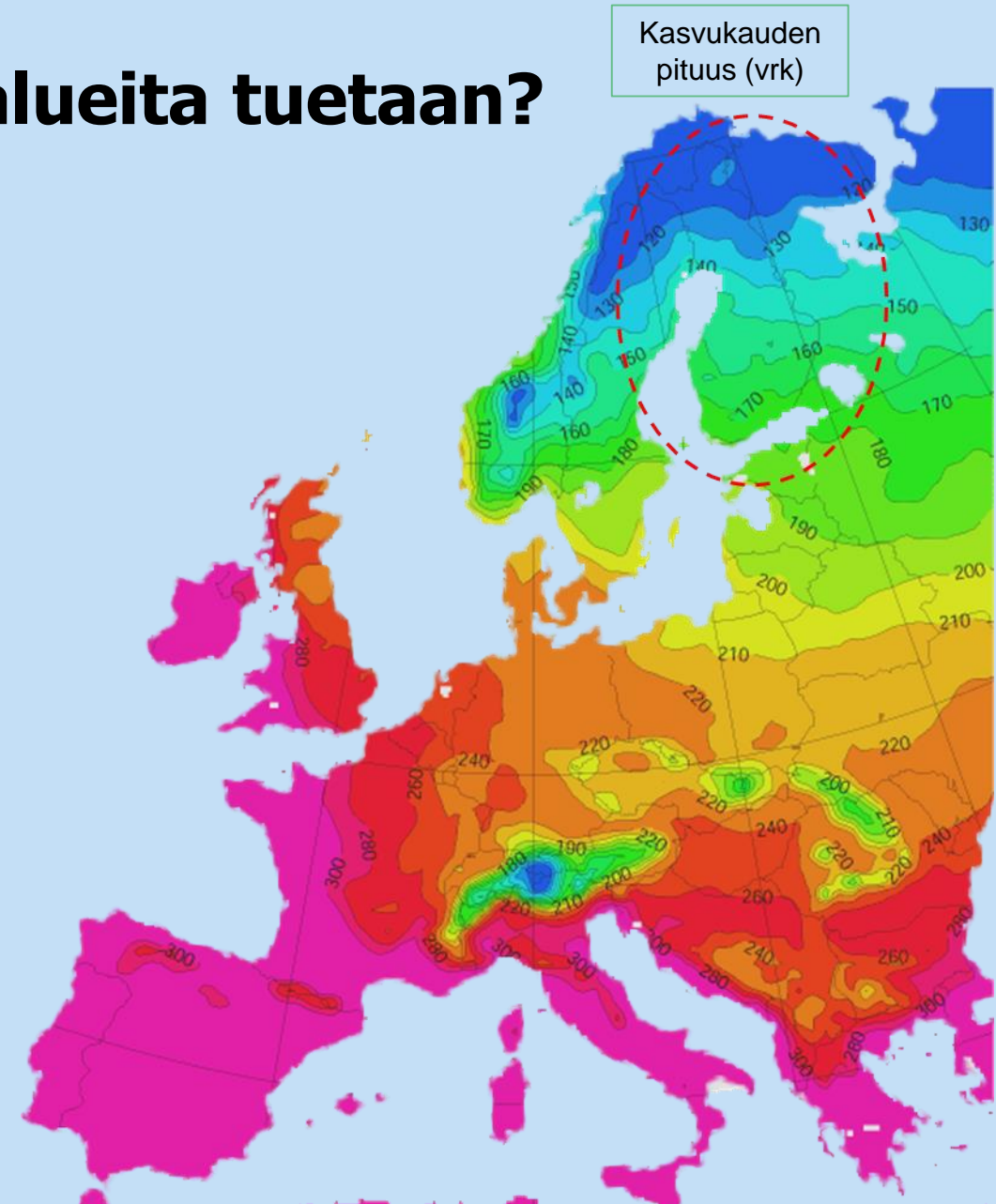
Euroopan unionin
rahoittama

Euroopan unionin
osarahoittama

Miksi maataloutta ja maaseutualueita tuetaan?

- Maataloutta tuetaan kaikissa EU-maissa yhteisillä säännöillä ja suurelta osin yhteisillä EU-budjetin varoilla – alueelliset olot ja painotukset vaihtelevat.
- Suomen lähtökohtana on kuten aiemminkin **oman ruoantuotannon ja maaseudun elinvoimaisuuden turvaaminen.**
- Ruoantuotanto ja maaseutualueiden infrastruktuuri, väestö ja elinkeinot ovat **yhä vahvemmin osa huoltovarmuutta ja Suomen ja EU:n kokonaisturvallisuutta.**

Uudistettu maatalous- ja maaseutu- politiikka vuodesta 2023 alkaen

- Uudistetut maatalouden ja maaseudun kehittämisen toimenpiteet ja niiden rahoitus muodostavat yhden kokonaisuuden eli **Suomen CAP-suunnitelman vuosille 2023–2027**.
- Kansallinen lainsäädäntö tuli suunnitellusti voimaan ja toimeenpano käynnistyi vaiheittain vuoden 2023 alusta.
- Merkittävä osa tukivälineistä on tuttua aiemmasta ja rahoitus jatkuu kokonaistasolla suunnilleen ennallaan edelliseen kauteen verrattuna
- Suomessa **aktiivinen ruoantuotanto** on maatalouspolitiikan ykköstavoite
- Maatalouden **ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet ja -ehdot** painottuvat aiempaa enemmän:
  - Viljelyssä suoraan noudatettavat perusvaatimukset ovat aiempaa laajemmat: kokonaisuuden uutena terminä on ”ehdollisuus”
  - Lisäksi viljelijät toteuttavat vapaaehtoisia toimenpiteitä laajasti

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen vuotuinen kokonaisrahoitus* keskimäärin vuosina 2023-2027

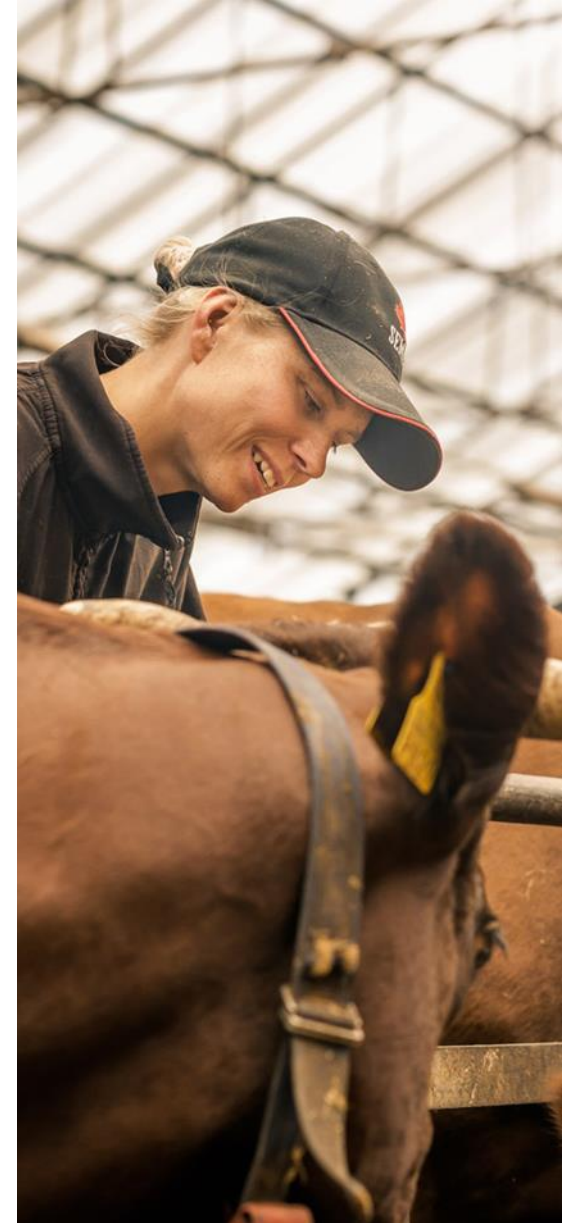
Milj. euroa vuodessa <u>keskimäärin</u>	Kausi 2023-2027, milj. €/vuosi
Suorat tuet (EU-rahoitus 100 %):	523
- tuotantosidonnaiset tuet	102
- ekojärjestelmät	86
- nuoret viljelijät	13
- muut kohteet (tuotannosta irrotettuja)	321
Kansalliset tuet: (FI-rahoitus 100 %, eivät sisälly suoraan CAP-suunnitelmaan)	350
Maaseudun kehittämisrahoitus (EU keskim. 43 %):	1 173
Pinta-ala- ja eläintuet	853
- luonnonhaittakorvaukset	500
- ympäristökorvaukset (sis. ei-tuot. investoinnit)	203
- luonnonmukainen tuotanto	76
- eläinten hyvinvointikorvaukset	74
Maatalouden rakennetuet	136
Muu maaseudun kehittäminen	183
RAHOITUS YHTEENSÄ	2 045

**EU-
rahoitus
879 milj. €
= 43 %**

* CAP-suunnitelman 2023-2027 valmistelussa mitoitettu rahoituskokonaisuus, ei sisällä hallitusohjelmassa linjattuja tai muita määrärahojen sopeutuksia.

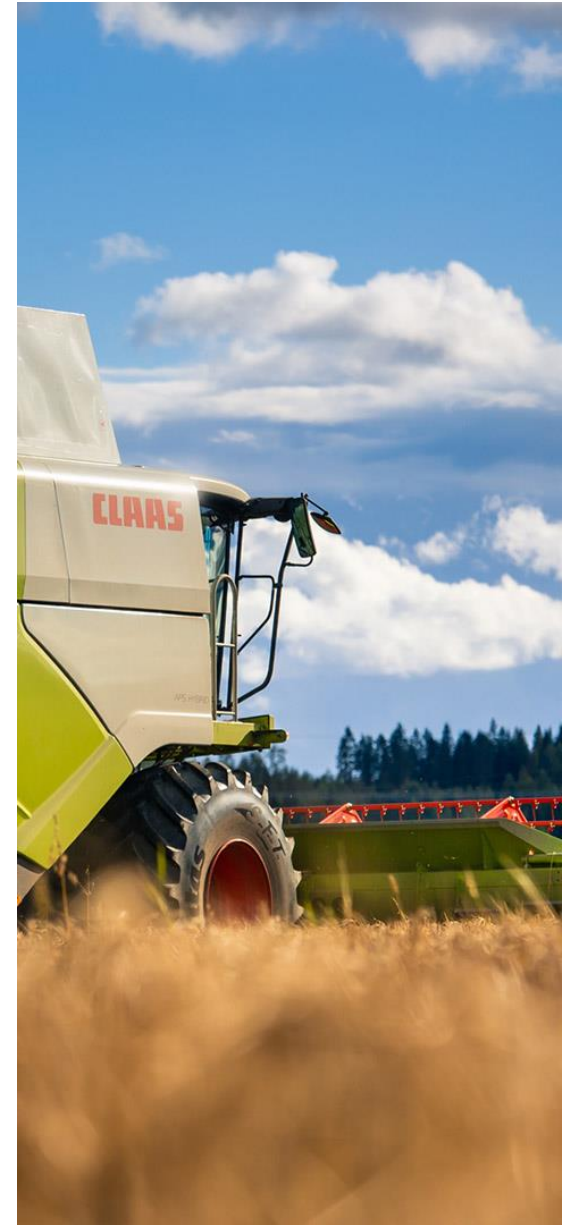
Vuoden 2023 tuloksia ja huomioita (1)

- Kustannuspaineista ja markkinaheilahteluista huolimatta kotimainen **ruoantuotanto säilyi vakaana** erityisesti kotieläintuotannossa.
- **Satokasveja** viljeltiin edelleen kotimaan tarvetta vastaavalla alalla, mutta vuosi oli normaalia vaikeampi kuumen ja kuivan kesän vuoksi.
- **Ympäristö-, ilmasto- ja monimuotoisuusaloja** kertyi kokonaisuudessaan jonkin verran aiempaa enemmän, kun tilatasolla reagoitiin toisaalta kalliisiin tuotantopanoksiin ja toisaalta muuttuneisiin tukiehtoihin.
- Uudistettujen tukivälineiden toimeenpano sujui varsin hyvin – sähköinen ja informatiivinen tukihakujärjestelmä on hyvin kattavasti ja aktiivisesti viljelijöiden käytössä.
- Myös muuttuneisiin tukimaksujen aikatauluihin sopeuduttiin tilatasolla
  - kokonaistasolla vuoden 2023 kaikista maataloustuista maksettiin 77 % vuoden loppuun mennessä, kun aiemmin osuus oli 87 %

Vuoden 2023 tuloksia ja huomioita (2)

- Osana maatalouden suoria EU-tukia käyttöön otettiin **uusi ekojärjestelmien kokonaisuus**: talviaikaisen kasvipeitteisyyden ja monimuotoisuuskasvien pinta-alat ovat ylittäneet tavoitetason reilusti.
- Myös muut maatalouden vapaaehtoiset ilmasto- ja ympäristötoimet ovat etenemässä hyvin – esimerkiksi maatilojen uusiutuvan energian investointimäärät ovat olleet selvästi ennakoitua suuremmat.
- Tilatasolla etsitään yhä laajemmin ja monipuolisemmin **riskinkestävyyttä muuttuvissa markkina- ja sääoloissa**: viljelyn ja pellonkäytön monipuolistamiseen kannustavat sekä markkinariskien yleistyminen ja hintasuhteiden äkilliset muutokset että viljelyn muuttuneet tukiehdot
- Tuotanto- ja talousosaamisen kehittämiseen, tiedonvälitykseen ja yhteistyön lisäämiseen on sekä panostusta että jatkuvasti lisääntyvää kiinnostusta.

Miksi maaseudun kehittämisen tukia maksetaan?

- Suomen pinta-alasta noin **95 % on maaseutua**, 68 % harvaan asuttuja alueita ja 15 % saaristoalueita
- Asutut ja aktiiviset maaseutu- ja saaristoalueet tukevat Suomen **kokonaisturvallisuutta**.
- Rahoituksen avulla monipuolistetaan ja kehitetään maaseudun elinkeinoja ja maaseudun toimintaympäristöä
  - Maaseudun yritys-kanta monipuolistuu.
  - Maaseudun tietoliikenneyhteydet paranevat.
  - Maaseudun asukkaiden kokema elämänlaatu paranee
  - Maatilat ja maaseudulla sijaitsevat yritykset uudistavat toimintaansa lisäämällä tietämystä ja hyödyntämällä **digitalisaatioita ja innovaatioita**
  - Osaaminen, tiedon kulku lisääntyvät, turvallisuus ja varautumisen taidot edistyvät

Elävä maaseutu turvaa huoltovarmuutta ja hyvinvointia

Miksi maaseudun kehittämisestä hyötyy koko Suomi?

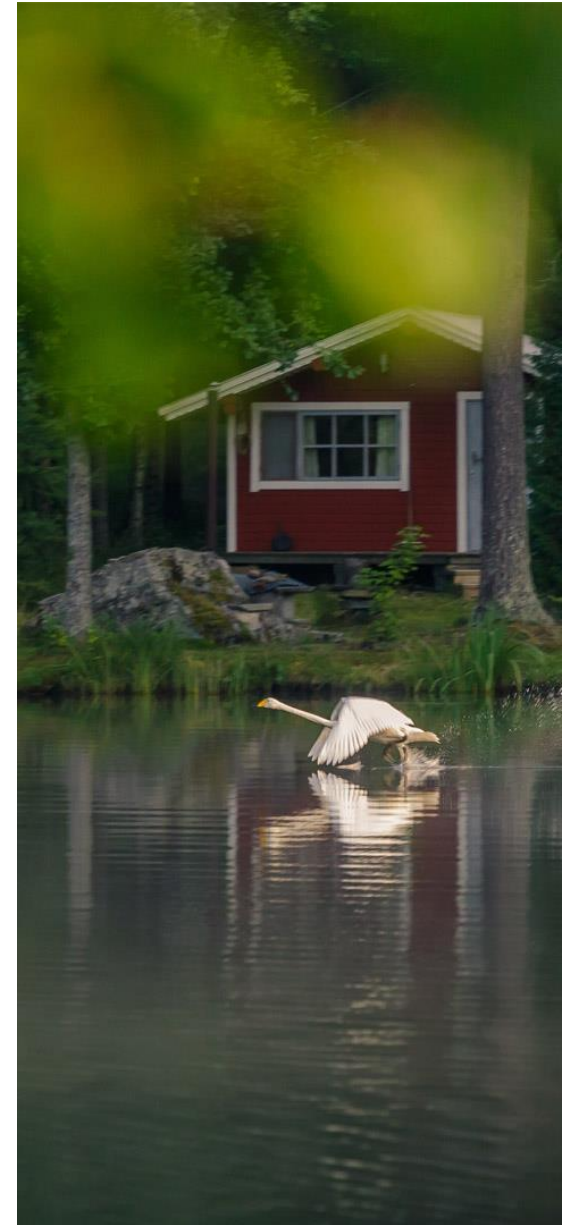
- **Biotalous, kiertotalous, puhdas energia, matkailu** ja monet muut **monipuolisen maaseutuyrittäjyyden alat** ovat keinoja maaseutualueiden monipuolisten mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja myös huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen.
- Manner-Suomen kaikista maa- ja metsätalouden ulkopuolisista yritystoimipaikoista noin **30 % sijaitsee maaseutualueilla** (Tilastokeskus, Maaseutuindikaattorit 2020). Muiden toimialojen yritystoimintaa harjoitetaan myös maatiloilla maa- ja metsätalouden ohessa.
- Rahoituksella vastataan myös **akuutteihin kriiseihin**
- Maaseuturahoitus toimii myös alkutuotannon **TKI-rahoituksena**

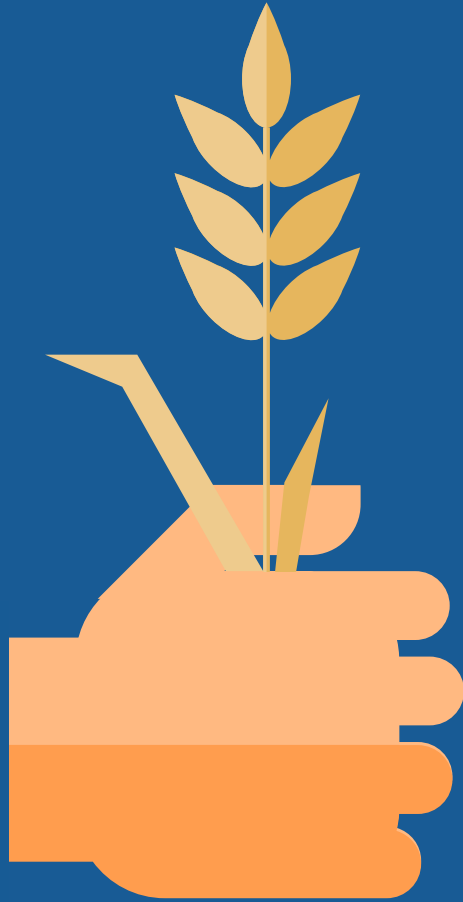

Miksi maaseudun kehittämistä hyötyy koko Suomi?

- Yritysrahoituksesta 60 % kohdistuu harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle. Tu tkimuksen mukaan rahoitusta saaneet yritykset saavat aikaan työpaikkoja myös niissä alueen yrityksissä, jotka eivät ole saaneet rahoitusta. Yritykset hankintaketjuineen tuovat **verotuloja** alueelle.
- Kaudella 2014-2022:
  - Yritystoiminnan 400 miljoonan euron rahoituksella saatiin aikaan noin **1,6 miljardin euron** kokonaisinvestoinnit kauden aikana maaseudulla.
  - Perustettiin lähes **6 500 yritystä perustettiin** tai olemassa olevat yritykset kehittivät toimintaansa.
  - Uusia **työpaikkoja** syntyi 12 000 kpl.
  - Yhteisöllisyyttä ja investointeja vahvistavia **talkoita tehtiin yli 70 miljoonan euron** edestä eli yli 3 miljoonaa tuntia.
  - Rakennettiin yli **6 300 km huippunopeaa laajakaistayhteyttä** (kyläverkkoja).
  - Merkittävä hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan edistäjä: Vuosina 2014-2021 maaseuturahoituksella on tuettu lähes 190 miljoonalla eurolla investointeja **liikuntapaikkoihin**, reitistöihin, yhteisiin tiloihin ja muihin alueen viihtyvyyttä parantaviin hankkeisiin.
  - **Koulutettujen** määrä ylittää 80 000

Suomen yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) 2023-2027 tavoitteet ja toteuma

MMM /
18.4.2024

Maa- ja metsätalousministeriö

Euroopan unionin
rahoittama

Euroopan unionin
osarahoittama

Tavoitteet: Aktiivinen ruoantuotanto

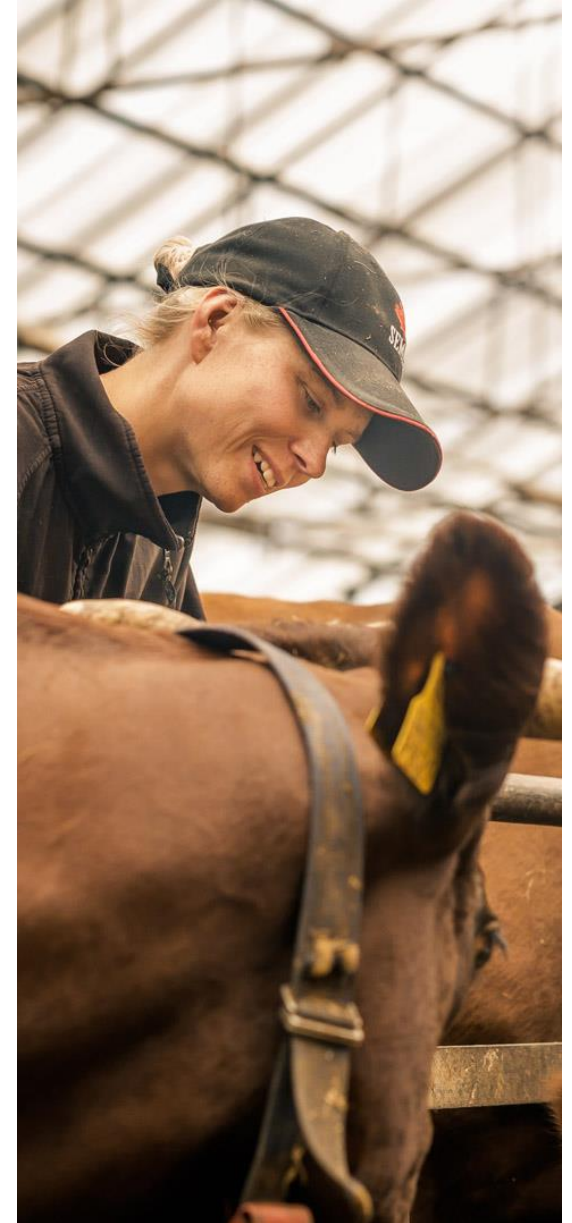
- 1. Maatalouden yrittäjätulo säilyy tasolla, joka varmistaa kotimaisen ruoantuotannon.**
- 2. Maatalouden kilpailukyky paranee tuottavuuskehityksen ja hallitun rakennemuutoksen seurauksena.**
- 3. Viljelijöiden tuotteistaan saama lisäarvo kasvaa yhteistyön lisääntymisen kautta**
- 4. Uusien maatalousyrittäjien liiketoiminnan aloittamista ja monipuolistamista tuetaan.**

Tavoitteena on, että vuoteen 2027 mennessä 2700 uutta maatalousyrittäjää on aloittanut liiketoiminnan tai monipuolistanut sitä.

- 5. Mikrobilääkkeiden käyttö tuotantoeläimille pysyy nykyisellä hallitulla ja alhaisella tasolla.**

Mikrobilääkkeitä käytetään vain tarpeen mukaisesti, eikä niiden käyttömäärä kasva nykytilanteesta (kokonaismyynti 2018: 18 mg/PCU).

- 6. Turvataan huoltovarmuutta varmistamalla kuluttajien tarpeisiin vastaavan kotimaisen ruuan tarjonta.**

Tavoitteet: Ympäristö- ja ilmastoviisas maatalous

7. Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.

Tavoitteena on, että vuonna 2027 päästöt ovat 0,8 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttonnia vähemmän kuin vuonna 2019, jolloin päästöt olivat 15 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttonnia.

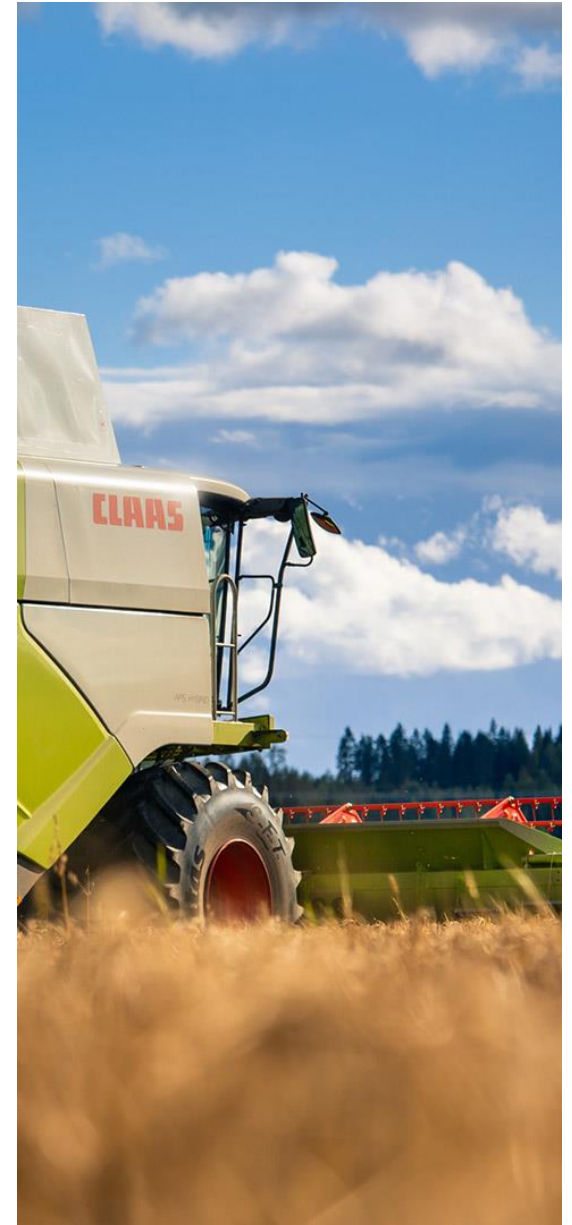
8. Maatalouden typpi-, fosfori- ja ammoniakkitaso laskevat.

Tavoitteena on, että vuonna 2027 typpitaso on alle 46 kilogrammaa ja fosforitaso alle 5 kilogrammaa hehtaarilta ja ammoniakkipäästöt ovat 25,5 kilotonnia.

Typpitaso oli vuosina 2016-2020 49 kilogrammaa hehtaarilta ja fosforitaso 4,7 kilogrammaa hehtaarilta. Maatalouden ammoniakkipäästöt olivat vuonna 2019 28,5 kilotonnia.

9. Hoidettujen perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien osuus kasvaa.

Tavoitteena on, että vuoteen 2027 mennessä hoidettujen perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien osuus on 75 % valtakunnallisesta hoitotavoitteesta.

Tavoitteet: Uudistuva ja monipuolinen maaseutu

10. Maaseudun yrityskanta monipuolistuu.

Tavoitteena on, että vuoteen 2027 mennessä ydinmaaseudun, kaupunkien läheisen maaseudun ja harvaan asutun maaseudun yritykset ja niiden toimipaikat sijoittuvat monipuolisemmin eri toimialoille mitattuna toimialojen ja yritysten lukumäärällä.

11. Maaseudun tietoliikenneyhteydet paranevat.

Tavoitteena on, että vuoteen 2027 mennessä rakennetaan 5500 kilometriä uutta nopeaa valokuitua (1 GBit/s).

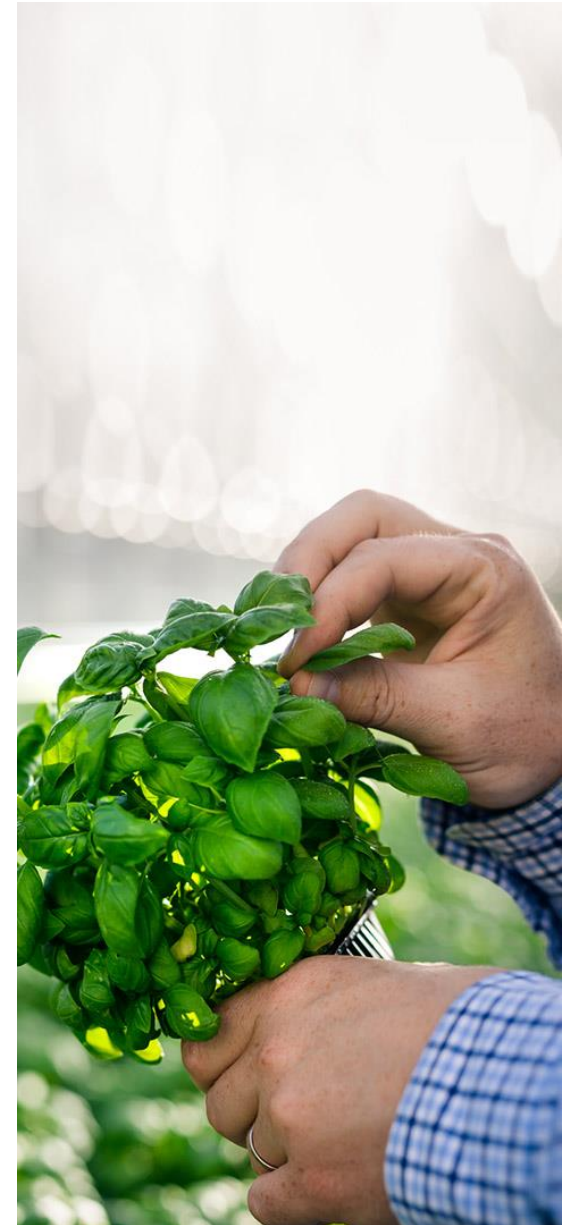
12. Maaseudun asukkaiden kokema elämänlaatu paranee

Tavoitteena on, että vuoteen 2027 mennessä ydinmaaseudun, kaupunkien läheisen maaseudun ja harvaan asutun maaseudun väestön keskimääräinen koettu elämänlaatu on parantunut rahoituskauden alkuun verrattuna.

13. Maatilat ja maaseudulla sijaitsevat yritykset uudistavat toimintaansa lisäämällä tietämystä ja hyödyntämällä digitalisaatioita ja innovaatioita.

Tavoitteena on, että vuoteen 2027 mennessä 100 % maatiloista ja maaseudulla sijaitsevista yrityksistä käyttää tilalle tai yritykselle uutta digitaalista teknologiaa, on toteuttanut innovaatioita tai on osallistunut koulutuksiin tai neuvontaan.

Tutkimuksen, hyvien käytäntöjen käyttöönotto ja osaamisen kehittäminen tuottavat lisäarvoa tiloille ja muille maaseutuyrityksille.

Maaseudun kehittämishankkeet

- Kehittämishankkeiden rahoitusta haettu 11.04.2024: n. 149 milj euroa.
- Hakemuksia yhteensä 1718 ja näistä 482 haettu ELY-keskuksista (103 milj. €) ja 1236 Leader-ryhmistä (46 milj. €)
- Teemoina mm. Digitalisaatio, uudet ratkaisut, turvallisuus ja osaaminen, ilmasto- ja ympäristö
- Eniten haettuja toimenpiteitä:
  - Laajakaista- ja vesihuoltoinvestoinnit
  - Tiedonvälityshankkeet
  - Maatilojen kehittämisen yhteistyöhankkeet
  - Ilmasto- ja ympäristöyhteistyöhankkeet
  - Maaseudun toimintaympäristön kehittämisen investoinnit ja yhteistyöhankkeet
  - Älykkäät kylät -hankkeet

Yritysrahoituksen tilanne

- Yritysrahoitushakemuksia on vireillä yli 2 700.
  - Näistä 632 kpl haettu ELY-keskuksista ja 2152 kpl Leader-ryhmistä.
  - Rahoitusta on haettu tukea yhteensä 79 miljoonaa euroa.
  - Rahoitusta on haettu pääasiassa investointeihin. Yritysrahoitusta on haettu tasaisesti koko maassa.
  - Rahoitusta on haettu ELY-keskuksista 61 milj. € Ja Leader-ryhmistä 18 milj. €
- Maaseudun yritystukia voivat hakea maaseudulla sijaitsevat mikro- ja pienet yritykset. Tukea voi saada yritystoiminnan käynnistämiseen, kehittämiseen ja investointeihin.
- Tukea voidaan myöntää myös keskisuurten maataloustuotteita jalostavien yritysten investointeihin.
- Uusina kohteina tukea myönnetään osa-aikaisen yritystoiminnan käynnistämiseen ja maataloustoiminnan kokeiluihin.

Leader-toiminta

- Maa- ja metsätalousministeriö valitsi Manner-Suomen Leader-ryhmät 26.1.2023.
- 52 Leader-ryhmää (+ 1 Ahvenanmaalla) kattavat kaikki maaseutualueet.
- Leader-toiminta vastaa paikallisiin tarpeisiin, vahvistaa paikallisia yhteisöjä ja lisää ihmisten mahdollisuuksia vaikuttaa.
- Leader-toiminnan ytimessä on ajatus oman paikkakunnan kehittämisestä yhdessä asukkaiden voimin.
- Leader-ryhmä aktivoi, innostaa, tiedottaa, kouluttaa ja toimii hankkeiden toteuttajien apuna. Kaikki neuvontapalvelut ovat maksuttomia.
- **Leader-ryhmät** toimivat kehittämisstrategian pohjalta, jonka ne laativat yhdessä alueen asukkaiden kanssa. Strategia ohjaa ryhmän hallituksen toimintaa, kun se tekee päätökset rahoitettavista hankkeista. Hallitus valitaan kolmikantaperiaatteen mukaisesti siten, että kolmasosa jäsenistä edustaa paikallista julkista hallintoa, toinen kolmannes paikallisia yhdistyksiä sekä yrityksiä ja loput kolmasosa alueen asukkaita.

Sektoritoimet

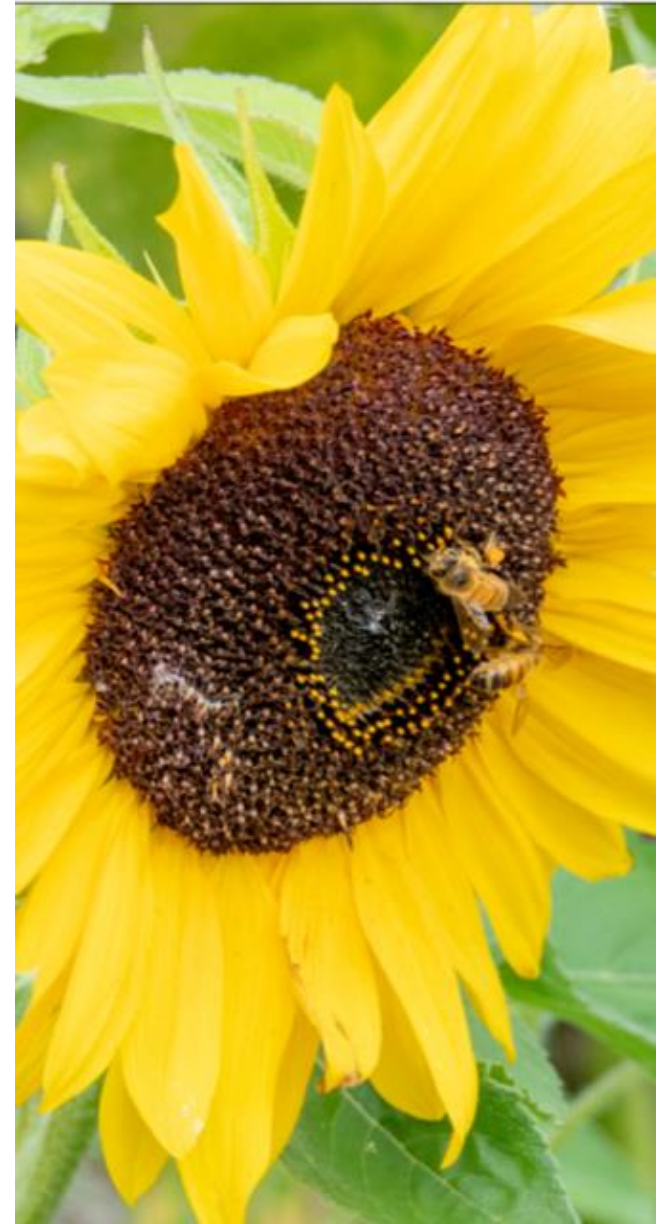
- Aiemmat tuotealakohtaiset markkinatuet ovat nykyisin osa CAP-suunnitelmaa. Suomessa näistä tuista ovat käytössä tuet mehiläishoitoalan sekä hedelmä- ja vihannesalan toimijoille.
- Tukea myönnetään mehiläishoitoalan kehittämiseen mm. tiedotukseen, koulutukseen, tuholaisten ja tautien torjuntaan, yhteistoimintaan tutkimusohjelmien kanssa sekä mehiläistuotteiden menekinedistämiseen

Mehiläisala

- Ensimmäinen hakukierros mehiläishoitoalan hankkeille oli avoinna 1.–28.2.2023. Haku oli avoinna kaksivuotisille hankkeille. Seuraava hakukierros on syksyllä 2024.

Hedelmä- ja vihannesala

- Yhdellä tuottajaorganisaatiolla on vuonna 2023 ollut uuden CAP-kauden mukainen toimintaohjelma.
- Siirtymäkauden kaksi tuottajaorganisaatiota jatkoi vanhaa toimintaohjelmaansa vuoden 2023 loppuun asti.

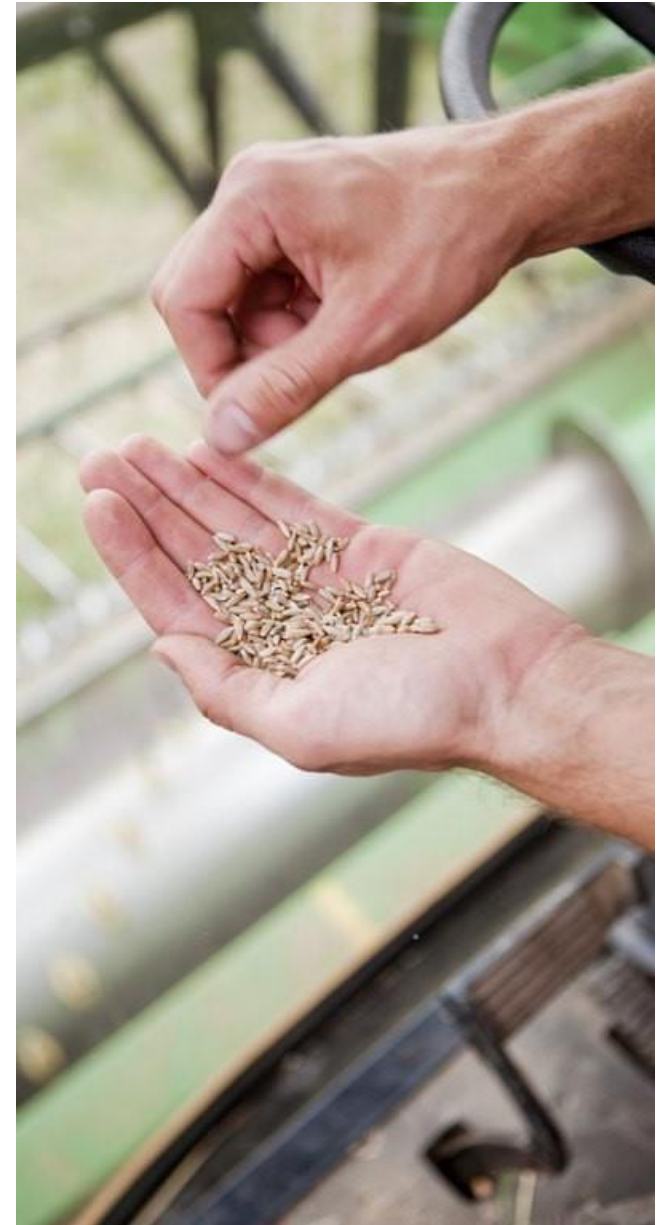
Ympäristökorvaukset

- Ympäristökorvauksilla on merkittävä vaikutus ravinnekuormituksen ja eroosion vähenemiseen
- **Yli 90 % korvauskelpoisista pelloista on ympäristösitoumuksen piirissä.**
- Tilakohtainen toimenpide toteutui asetetun tavoitteen mukaan peltokasveilla
- Ympäristösitoumuksen lohkoittaiset toimenpiteet valitaan hakemuksessa lohkoille vuosittain. Tänä vuonna haettiin kerääjäkasvien viljelyn ja puutarhakasvien vaihtoehtoisen kasvinsuojelun toimenpiteitä yli tavoitteen.
- **Ympäristösitoumusten toimenpiteet, jotka tulevat ylittämään tätä vuotta koskevat tavoitteensa ovat: kerääjäkasvit, kiertotalouden edistäminen, valumavesien hallinta sekä lintupellot.**
- Tavoitteistaan selvästi jäljessä ovat maanparannus- ja saneerauskasvit, suojavyöhykkeet ja turvepeltojen nurmet.
- Ympäristösopimuksista kosteikkojen hoito on toteutumassa tavoitteen mukaan. Myös alkuperäisrotujen kasvattamisessa useimpien rotujen haku on toteutunut hyvin.
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon sopimuksia on haettu arvokkaiden kohteiden osalta yli tavoitteensa. Kokonaisuudessaan toimenpide olisi toteuttamassa noin 90 prosenttia tavoitteestaan. Kuitenkin tähän sopimustyyppiin liittyvissä maastokatselmuksissa on nähtävissä, että kaikki haettu ala ei ole toimenpiteen mukaista maatalousluonnon hoitoa vaativaa alaa.

Luomu

- Luomusitoumuksen vuoden 2023 tavoiteala peltokasveilla toteutui haussa 91% tavallisten peltokasvien osalta
- Avomaavihannekset jäivät tavoitteestaan merkittävästi jälkeen.
- Luomun kotieläinsitoumuksen eläinmäärätieto maksuala varmistuu vasta kun eläinmäärätiedot varmistuvat.
- Luonnonmukaisen tuotannon markkinatilanne on koko Euroopassa heikentynyt ja maailmantilanne vaikuttaa todennäköisesti luomupinta-alan kehitykseen nyt ja tulevina vuosina.

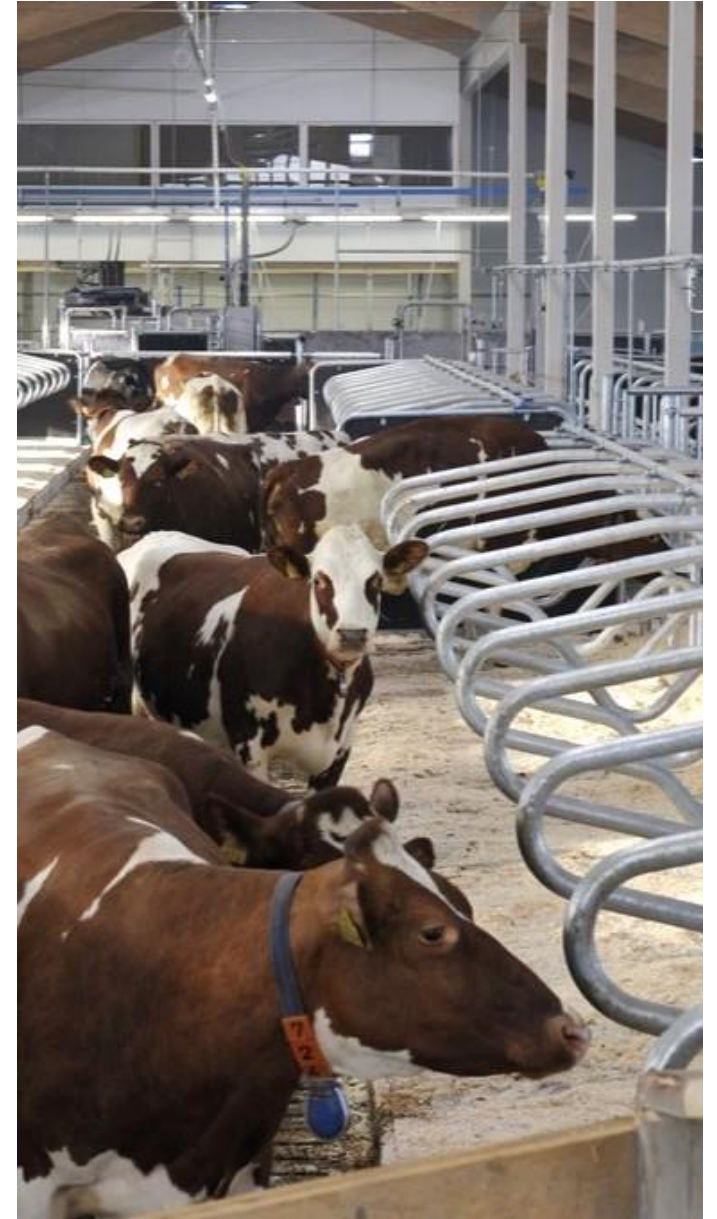
Eläinten hyvinvointisitoumukset

- Eläinten hyvinvointiin liittyvä osaaminen sekä eläintautien ja lääkkeiden käytön hallinta ovat suomalaisen tuotannon vahvuuksia.
- Eläinten hyvinvointi yhä korkeammalla kuluttajien arvostuksissa.
- Haut ovat onnistuneet hyvin ja toimenpiteet kiinnostaneet viljelijöitä.
- Vapaaporsitukseen ja nautojen laidunnukseen on myös sitouduttu hyvin.
- CAP-suunnitelman 1. muutoksessa hyväksyttiin mm. uusi toimenpide kastraatiokivun lievityksestä. Tämä tuli hakuun 2024.

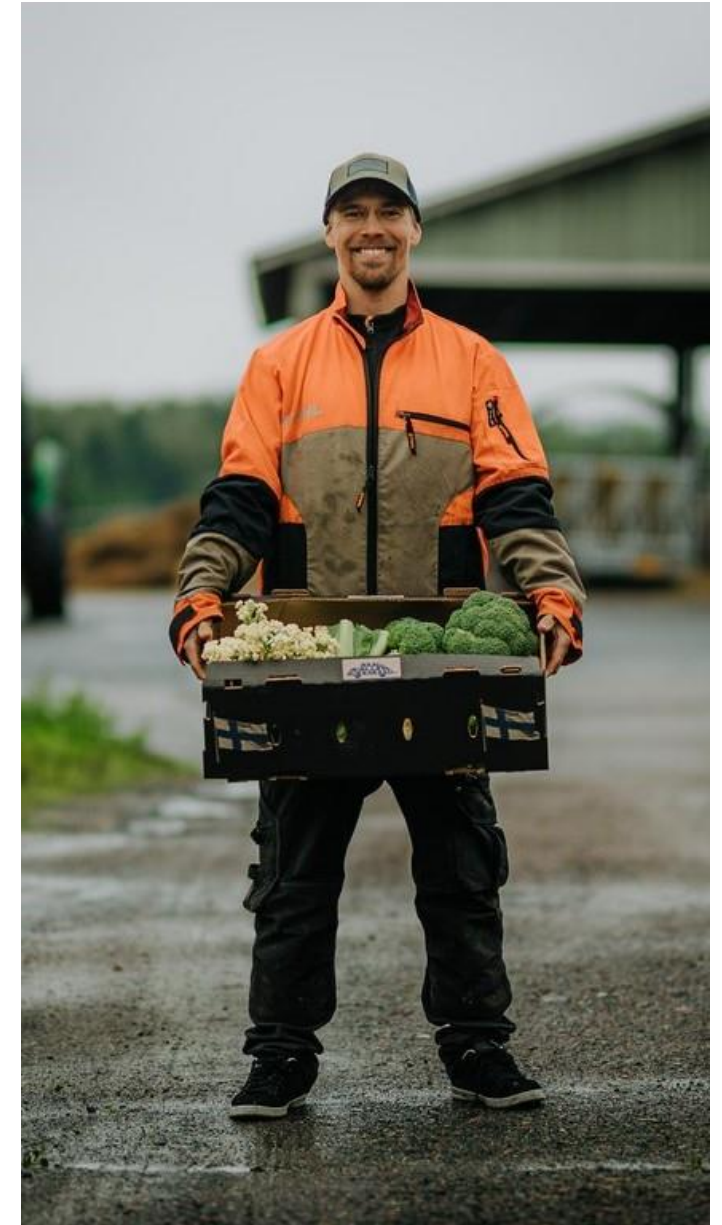
Maatalousinvestoinnit

- Maatalousinvestointien käynnistyminen on ollut kaksijakoista: tiloilla on selkeästi keskitytty hieman pienempiin hankkeisiin, mikä näkyy siten, että tuotantorakentamisinvestoinneissa ollut selkeästi varovaisuutta, johtuen mm. taloudellisesta tilanteesta, inflaatiosta ja korkojen noususta. Tällä hetkellä näyttää kuitenkin siltä, että nämäkin ovat vilkastumassa, investointitarve ei ole kadonnut mihinkään.
- Sen sijaan maatilojen energiainvestoinnit ovat lähteneet käyntiin erittäin ripeästi ja hakemuksia on tullut todella paljon. Hankkeet ovat painottuneet etenkin aurinkovoimaan ja hakkeeseen, biokaasuhankkeita koskevia hakemuksia ei toistaiseksi ole tullut.
- Kiinnostusta on ollut paljon myös ympäristön tilaa sekä eläinten hyvinvointia ja tilojen bioturvaa edistävien investointien toteuttamiseen.
- Tavoitteena:
  - 3000 kilpailukykyä edistävää investointia
  - 1300 uusiutuvan energian investointia
  - 4300 ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantoa edistävää investointia
  - 900 eläinten hyvinvointia edistävää investointia

Yrityksen perustamistuki nuorille viljelijöille

- Jatkuvuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta uusien yrittäjien tulo alalle on ensiarvoisen tärkeää. Haastavin tilanne alalle tulevien uusien yrittäjien osalta on kotieläintiloilla, joka on hyvin sitovaa.
- Vuonna 2023 tehtiin 230 myönteistä aloitustukipäätöstä, mikä on hieman aiempaa vuotta enemmän.
- Tavoitteena on rahoittaa 1475 tilanpidon aloitusta rahoituskauden aikana.
- Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite aloitustuen vuotuisen yrittäjätulovaatimuksen kevennyksestä.
- Tilanpidon aloittamista edistetään myös esimerkiksi neuvonnan, hankkeiden ja koulutuksen avulla. Tärkeintä on kuitenkin se, että alalle tulevilla uusilla yrittäjillä on edellytyksen kannattavan toiminnan harjoittamiseen ja tilojen kehittämiseen.

Neuvonta

- Neuvonta on lähtenyt hyvin liikkeelle.
- Tiloille räätälöityä tietoa neuvontaa monipuolisista aiheista: mm. ympäristö ja ilmasto, luomu, ruokaturva, energia, kilpailukyvyn parantaminen sekä eläinten terveys, hyvinvointi ja bioturva
- Eniten neuvontaa on annettu ympäristö- ja ilmastoasioihin, ruokaturvaan ja eläinten hyvinvointiin sekä kilpailukyvyn parantamiseen.
- Asetetut tavoitteet 2023 ovat pääosin täyttyneet:
  - Tavoite neuvontaa saaneiden määrästä 6 000, toteuma 9 967

